

POSTANOWIENIE

24 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 24 stycznia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości S. w upadłości w W.
przeciwko H.M. i A.M.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej H.M. i A.M.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 11 kwietnia 2022 r., I ACa 1186/21,

- 1. odmawia przyjęcia obu skarg kasacyjnych do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanych na rzecz powoda solidarnie kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

(K.W.)

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 25 maja 2021 r. Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od pozwanych H.M. i A.M. solidarnie na rzecz powoda Syndyka masy upadłości S. w upadłości likwidacyjnej w W. kwotę 246 653,52 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NPB, nie wyższymi niż maksymalne odsetki za opóźnienie, płatnymi od 21 września 2018 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 25 368,64 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu.

2. Wyrokiem z 11 kwietnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację pozwanej i pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z 25 maja 2021 r. (pkt 1) i rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt 2).
3. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła pozwana H.M., wskazując na naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 61 § 1 zd. 1 k.c.; art. 65 k.c.; art. 78 k.c.; art. 6 w zw. z art. 720 i art. 876 k.c.; art. 6 w zw. z art. 120 k.c. w zw. z art. 75 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe w zw. z art. 89 k.c.; art. 120 k.c. oraz art. 384 § 1 k.c., jak również naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 227 w zw. z art. 232 k.p.c.; art. 245 w zw. z art. 253 w zw. art. 233 k.p.c.; art. 278 k.p.c.; art. 236 k.p.c.; art. 232 § 1 w zw. z art. 245 i w zw. z art. 253 k.p.c. oraz art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c.
4. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., skarżąca podniosła, że zachodzi potrzeba rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego polegającego na ustaleniu:
 1. Czy rozłożenie świadczenia jednorazowego na raty skutkuje wyznaczeniem różnych terminów wymagalności jego poszczególnych rat, a tym samym różnym momentem rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia roszczenia o zapłatę poszczególnych części świadczenia jednorazowego?
 2. Kiedy przedawniają się roszczenia o zapłatę rat pożyczki, których terminy płatności upłynęły przed momentem wypowiedzenia umowy? Czy bieg przedawnienia roszczeń rozpoczyna się z chwilą wypowiedzenia umowy, czy z upływem odrębnego dla każdej raty umownego terminu płatności?
5. Tożsamą skargę kasacyjną jak skarga pozwanej H.M., wywiódł od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi pozwany A.M.
6. W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód domagał się odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej, ewentualnie oddalenia skargi oraz zasądzenia na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

7. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.
8. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się

wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

9. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie zostać przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).
10. Podkreślenia wymaga, że podniesiony problem musi charakteryzować się nowością, stąd zagadnienie, które było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, co do zasady traci ten walor. Istotność problemu prawnego wyraża się natomiast w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (zob. postanowienie SN z 20 lipca 2023 r., I CSK 4228/22). Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym (zob. postanowienia SN z 26 października 2021 r., I CSK 266/21 oraz z 30 czerwca 2021 r., III CSK 53/21). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 28 kwietnia 2023 r., I CSK 3745/22).
11. Skargi kasacyjne pozwanych nie zawierają argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący wykazali skutecznie przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

12. Wskazane przez skarżących kwestie były już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego. Przede wszystkim aktualnie za definitywnie rozstrzygnięte uznać należy to, że określony w art. 120 § 1 k.c. bieg przedawnienia rat kredytu, których termin płatności nastąpił, nie podlega modyfikacji w następstwie wypowiedzenia całej umowy kredytu i postawienia niespłaconych rat w stan natychmiastowej wykonalności. W konsekwencji wypowiedzenie umowy kredytu nie wpływa na bieg terminu przedawnienia roszczeń o zapłatę rat kredytu, które stały się wymagalne przed wypowiedzeniem umowy (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 10 maja 2023 r., III CZP 52/22).
13. Podobnie, również w odniesieniu do drugiego ze sformułowanych przez skarżących zagadnienia prawnego Sąd Najwyższy przesądził już, że rozłożenie świadczenia jednorazowego na raty skutkuje różnymi terminami rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia roszczeń o zapłatę poszczególnych wymagalnych rat (zob. uchwałę SN z 27 lipca 2021 r., III CZP 17/21, OSNC 2022 nr 2, poz. 12). Wypowiedzenie umowy nie zmienia bowiem niczego w zakresie stanu wymagalności tych rat, których termin płatności nastąpił wcześniej; w stan wymagalności stawiane są jedynie te raty, których termin płatności jeszcze nie nadszedł (por. wyrok SN z 7 marca 2017 r., II CSK 281/16).
14. Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, że najistotniejsze dla rozstrzyganej sprawy problemy prawne były już wyjaśniane w orzecznictwie. W związku z tym przedstawione w skargach kasacyjnych pozwanych zagadnienia prawne nie mają waloru nowości i nie są zagadnieniami istotnymi, których wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju prawa. W istocie zagadnienia prawne wskazane przez skarżących są pytaniami o trafność stanowiska Sądu Apelacyjnego wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem tej konkretnej sprawy i polemiką z tym stanowiskiem, związaną z zastosowaniem konkretnych przepisów prawa, a nie problemem związanym z istotnością zagadnienia prawnego. Pozwala to na przyjęcie, że skarżącym nie chodzi o wykazanie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., a jedynie o poddanie zaskarżonego orzeczenia kontroli kasacyjnej.

15. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).
16. Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia obu skarg kasacyjnych do rozpoznania, zaś stosownie do art. 98 § 1 i 3 w zw. z § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie obciążył pozwanych kosztami postępowania kasacyjnego.

(K.W.)

[a!]